

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«__» _____ 201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Творчість в етико-естетичному дискурсі

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
(за наявності)

0203 Гуманітарні науки

6.02030101 Філософія

бакалавр

філософія

етика та естетика

(назва спеціалізації)

Вид дисципліни

вільний вибір студента

Форма навчання

денна

Навчальний рік

2017/2018

Семестр

7

Кількість кредитів ECTS

3

Мова викладання

українська

Форма заключного контролю

залік

Викладачі: Живоглядова Ірина Вікторівна, к.ф.н, доцент кафедри етики, естетики та культурології

Тормахова Анастасія Миколаївна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: Живоглядова Ірина Вікторіна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Тормахова Анастасія Миколаївна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології

Затверджено
«_____» _____ 20__ р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології
_____ (Панченко В.І.)

Протокол № ____ від «_____» _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 201__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – полягає в тому, щоб надати студентам цілісне уявлення про творчість як об'єкта естетичного аналізу, складність і багатогранність якого потребує міжпредметного підходу до його вивчення (естетико-психологічні, морально-естетичні, психолого-мистецтвознавчі моменти). Здійснюється аналіз специфіки творчого процесу в контексті історії розвитку музичного мистецтва. Дана мета передбачає оволодіння теоретичними знаннями щодо логіки розвитку музичних стилів та жанрів, що є результатами творчості видатних митців. Філософсько-естетичне обґрунтування таких понять, як «творець», «творчість», «інтерпретація»

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики культурно-мистецького процесу; теорію та історію становлення естетики як науки.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури та мистецтва; виявляти сучасні тенденції розвитку мистецько-культурних явищ.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно культурно-мистецьких подій та явищ; використання іншомовних фахових філософсько-естетичних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Творчість в етико-естетичному дискурсі» є дисципліною вільного вибору студента та викладається у V семестрі бакалаврата. Навчальна дисципліна знайомить студентів із художньою творчістю як засобом культурного і світоглядного становлення людини; творчим процесом як простором і засобом культивування креативних сил художника, логікою розвитку музичного мистецтва та формує навички теоретичного осмислення його феноменів. Навчальна дисципліна узагальнює та систематизує уявлення про існуючі в історії руху естетичної думки визначення творчості як естетичного феномену, художньої зокрема; першоджерела естетичної теорії, в яких досліджуються проблеми художньої творчості; становлення і розвиток творчих здібностей, художніх зокрема; поняття "художня обдарованість", "талант", "геній"; природу художнього спілкування; сутність музики як виду мистецтва, її різновиди, історію та закономірності розвитку музики Давнього світу, доби середньовіччя, епохи Відродження, музичну культуру XVII - першої половини XVIII ст., музики бароко, музичну культуру класицизму (друга половина XVIII ст.), особливості романтизму в музиці, специфіку української та російської музики.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про найбільш загальні закони всієї сфери творчої діяльності людей, основний поняттєво-категоріального апарату її дослідження; процес художньої творчості, його структури; психологічні механізми художньої творчості (нам'яті, мислення, уяви, інтуїції); проблеми свідомого та підсвідомого, суб'єктивного та об'єктивного, свободи та необхідності у процесі творчості, специфіку формування мистецьких явищ, основну проблематику, дослідницькі підходи та методології вивчення різноманіття явищ музичної культури як результату творчого процесу. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях мистецтва, вмючи надавати неупереджену експертну оцінку дослідженим явищам в межах різних стильових напрямків.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	поняття і ознаки творчості, її види (наукова, художня, технічна); розмежовувати поняття "творчості" та "ремесла", продуктивного та "репродуктивного"; психологічні механізми художньої творчості, структуру творчого процесу	Лекції, самостійна робота	Письмова контрольна робота	10
1.2	основні тенденції в історії розвитку естетичної думки стосовно проблеми творчої діяльності, художньої тощо; визначення понять "художня обдарованість", "талант", "геній";	самостійна робота	Дискусія	10
1.3	Особливості музики як виду мистецтва та вплив світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва;	Лекції	Письмова робота	10
1.4	Взаємозв'язок між сферою теорії та практики мистецтва, а також логіку розвитку музичних стилів в контексті теорії творчості;	Лекції, самостійна робота	Конспект першоджерел	5
1.5	Основні музикознавчі та філософсько-естетичні теорії щодо музичного мистецтва;	самостійна робота	Усна доповідь	5
	Вміти:			
2.1	давати естетичний аналіз художнього твору чи його фрагменту, а також творчої особистості митця;	самостійна робота	Усні доповіді, письмова робота	20
2.2	застосовувати загальні положення естетичної теорії до конкретних фактів художньо-творчої практики;	Самостійна робота	Письмові роботи	10
2.3	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх самоцінності як результату творчого процесу.	Самостійна робота	Дискусії	5
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої філософсько-естетичної літератури при	самостійна робота	Письмові роботи	3

	написанні самостійних робіт;			
3.2	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	5
3.3	вести полеміку стосовно питань, пов'язаних з проблемами творчості та історією музичного мистецтва на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом естетики, теоретичного музикознавства та філософії.	самостійна робота	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	шукати та критично опрацьовувати літературу із теорії творчого процесу та історії музичного мистецтва, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4
4.2	вирішувати комплексні завдання, пов'язані із аналізом явищ музичної культури та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень мистецьких явищ сучасності.	самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістовні частини.

В першій частині «Творчість як об'єкт етико-естетичного аналізу» здійснюється аналіз загальних закономірностей феномену творчості, знайомство з понятійно-категоріальним апаратом, філософськими теоріями, пов'язаними з обґрунтуванням творчого процесу.

В другій частині «Історія музичного мистецтва» аналізується специфіка творчості в музичному мистецтві, розглядаються мистецькі твори як предмет творчого процесу.

Заняття проводяться у вигляді лекцій з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

8. Схема формування оцінки:

8.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе

оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.5**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.3**); (**комунікація 3.1-3.3**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.2**), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

4. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві

помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань
 Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

8.2.Організація оцінювання (половина семестру):

Види робіт		Кількість балів за половину семестру	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Участь в дискусіях	Тема 1-17	«2» x 6 = 12	«4» x 6 = 24
Конспекти першоджерел	Тема 15, 16	«2» x 6 = 12	«2» x 8 = 16
Самостійна індивідуальна робота ¹	Тема 5,7 - написання есе на теми, визначені викладачем.	«6» x 2 = 12	«10» x 2 = 20
	Тема 16. Дослідження явищ сучасної музичної культури (вибір музичного стилю, напрямку або представника, підготовка теоретичного матеріалу, підбір відповідних музичних прикладів та їх аналіз, презентація отриманих результатів)	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 балів, максимум – 40 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80 (40+40)	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Лекції	Самостійна робота
Частина 1. Творчість як об'єкт етико-естетичного аналізу			
1.	Тема 1. Предмет та завдання курсу «Творчість в етико-естетичному дискурсі».	2	
2.	Тема 2. Життєдіяльність людини як життєтворчість. Феномен естетичного	2	4
3.	Тема 3. Проблема художньої творчості. Історичний аналіз.	2	6
4.	Тема 4. Процес художньої творчості. Структура творчого процесу.	2	8
5.	Тема 5. Внутрішня організація процесу художньої творчості. Психологічні механізми творчості.	2	8
6.	Тема 6. Роль продуктивної уяви у творчому процесі. Своєрідність творчої уяви композитора	2	
7.	Тема 7. Естетико-психологічні рівні вивчення художньої творчості	2	8
8.	Тема 8. Природа та специфікація художньої обдарованості	2	
9.	Контрольна робота		
Частина 2. Історія музичного мистецтва			
10.	Тема 9. Музика як вид мистецтва	2	4
11.	Тема 10. Музичне мистецтво Давнього світу	2	
12.	Тема 11. Музична культура середньовіччя та доби Відродження	2	8
13.	Тема 12. Музична культура XVII - першої половини XVIII ст.	2	4
14.	Тема 13. Творчість Й.С.Баха та Г.Ф.Генделя як вершина розвитку музики бароко	2	2
15.	Тема 14. Музична культура класицизму (друга половина XVIII ст.)	2	2
16.	Тема 15. Романтизм в музиці (XIX ст.)	2	6
17.	Тема 16. Музичні напрямки наприкінці XIX ст.	2	4
18.	Тема 17. Історія української та російської музики	2	4
Підсумкова контрольна робота			
Всього:		34	68

Загальний обсяг 102 год., в тому числі:

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова):

1. Бычков В.В. Эстетика: учебник / В.В.Бычков.-М.: КНОРУС, 2012.
2. Горбачева Е. Г. Популярная история музыки /Е.Г.Горбачева.-М.: Вече, 2002. - 512 с., илл. (32 с.)
3. Етика.Естетика.: навч. посіб./за наук. Ред. Панченко В.І.- К.: Центр учбової літератури, 2014. – 432с
4. Зубарева Л.А. Власенко Л.Н. История развития музыки: учебное пособие для студентов педвузов РФ. Третье издание. – Белгород: ИПЦ «ПОЛИТЕРА», 2006. – 466 с.
5. История зарубежной музыки начало XX века — середина XX века. - Выпуск шестой: Учебник для музыкальных вузов. – СП.: Композитор, 2001. – 625 с.
6. История мировой музыки. Жанры. Стили. Направления. – М.: Эксмо, 2010. - 564 с.
7. Короткой С.А. История современной музыки (курс лекций). – К.: Продюсерский центр «Lav-studio» ТОО ЦУИ "Кий", 1996. – 291 с.
8. Каган М.С. Лекции по истории эстетики: учеб. пособ.: в кн. .- Л.: Издательство Ленинградского университета, 1974.- 200 с.
9. Левчук Л.Т., Панченко В.І., Оніщенко О.І., Кучерюк Д.Ю. Эстетика:Підручник/ За заг.ред. Л.Т.Левчук. – 3-те вид., допов. і переробл. – К.:Центр учбової літератури, 2010. – 520с.

Додаткова:

1. Адорно Т. Философия новой музыки / Теодор Адорно; [пер. с нем. Б.Скуратова, вст. ст. - К. Чухрукидзе]. - М.: Логос, 2001. - 352 с.
2. Адорно Т.В. Избранное: Социология музыки / Теодор В.Адорно. - М. - Санкт-Петербург: Университетская книга, 1999. – 445 с. — (Книга Света).
3. Античная музыкальная эстетика. - М., 1960. - 304 с.
4. Барбье П. История кастратов. - СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2006.- 304 с.
5. Бюхер К. Работа и ритм. - М., 1923.
6. Вагнер Р. Избранные работы / Рихард Вагнер. – М., 1978. – 695 с.
7. Всеобщая история музыки . – М.: Эксмо, 2009. - 568 с.
8. Гегель Г.В.Ф. Эстетика в 4-х томах: Т.3 / Георг Вильгельм Фридрих Гегель. - М.: Искусство, 1971. – 621 с.
9. Еко У. Роль читача.Дослідження з семіотики текстів.-Л.,2004.
10. Золтаи Денеш. Этнос и аффект. История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля / Денеш Золтаи ; [пер. с нем. Т. Длугач, И. Науменко]. - М.: Прогресс, 1977. – 371 с.
11. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века. – М.: Музыка, 1976
12. Конен В. История зарубежной музыки. Вып. 3. С 1789 года до середины XIX века. Издание пятое. - М.: Музыка, 1981. - 534 с.
13. Конен В. Третий пласт. Новые массовые жанры в музыке XX века / В.Конен. – М.: Музыка, 1994. - 160 с.
14. Конен В.О. Рождение джаза / В.О.Конен. - М.: Советский композитор, 1990. – 320 с.
15. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года: Учебник в 2 т. XVIII век / Т.Ливанова.- М., 1983. - Т. 1. – 696 с.
16. Оніщенко О.І. Письменники як дослідники:потенціал теоретичних ідей.-К.2011
17. Поліщук О.П. Інтуїція.Природа, сутність,евристичний потенціал. – К.,2010.
18. Холопов Ю.Н. Новые парадигмы музыкальной эстетики XX века / Ю.Н.Холопов // Эстетика на переломе культурных традиций. — М.: ИФ РАН, 2002. - С.132-147.
19. Хэриот Э. Кастраты в опере. – М.: Класика, 2001. – 303 с.

20. Цалер И. Популярная музыка XX века. Джаз, блюз, рок, поп, кантри, фолк, электроника, соул/ Игорь Цалер. – М.: Мир энциклопедий Аванта +, Астрель, Полиграфиздат, 2010. - 512 с.